

Qorti tal-Appell
(Kompetenza Inferjuri)
Imħallef Anthony Ellul
Appell numru: 13/2016AE

Michael Caruana (K.I. 820751M) (Appellant)

Vs

Direttur Ġenerali tas-Sigurta' Soċjali (Appellat)

21 ta' Marzu, 2017

Permezz ta' rikors preżentat fit-19 ta' April, 2016, Michael Caruana appella minn deċiżjoni tal-Arbitru tat-18 ta' Marzu 2016, li biha gie miċhud l-appell tiegħu kontra d-deċiżjoni tad-Direttur Ġenerali (Sigurta' Soċjali) li kien ċaħad talba tal-appellant għal Għajjuna Medika, peress illi ma kienx sodisfatt li l-kapital tal-appellant ma jeċċedix €14,000.

L-Arbitru fid-deċiżjoni tagħha għamlet tlett konsiderazzjonijiet:-

1. Id-deċiżjoni tad-Direttur kienet datata 4 ta' Marzu, 2015. L-ittra tal-appellant kienet datata 6 ta' April, 2015 u għalhekk skada t-terminu ta' tletin ġurnata skond l-artikolu 108 (3) tal-Kapitolu 318, stante li mill-4 ta' Marzu, it-tletin ġurnata skadew fit-3 ta' April, 2015 u għaldaqstant l-appell kien *fuori termine*.

2.Ma tressqet l-ebda prova konkreta li l-appellant iddispona mill-flus f'kontijiet bankarji fuq perjodu ta' ħames snin u ma hemm ebda prova konvinċenti fuq bażi ta' probabbilita' li tikkonvinċi lill-Arbitru moralment illi tali flus intefqu fuq "*bżonnijiet*".

3.Kieku l-Arbitru kellha taċċetta l-ispedizzjoni tal-appellant, kien ikun inaċċettabbli li persuna tberbaq flusha fuq lussu u safar u wara tiġi tħabbat il-bieb tal-Istat għal għajjuna.

L-Arbitru qalet:

"Għalkemm l-Avukat Antoncich għandu raġun jgħid illi "persuna għandha tgawdi il-ħajja", dik l-istess persuna ma tista' qatt tippretendi illi tgawdi il-ħajja b'modi eċċessivi a skapitu ta' fondi tal-istat u taċ-ċittadini Maltin. Argomenti bħal dawn huma bir-rispett fallaci u huma proprju dan l-abbuż illi għandu jiġi evitat u kkundannat. L-Assistenza Soċjali hija Sistema intiża għal min hu verament fil-bżonn u mhux għal persuni illi għandhom patrimonju li minnu jistgħu jgħixu komodament iżda li jidrilhom jistgħu jisparpaljawh bla rażan sabiex wara t-tgawdija estrema, iduru fuq l-istat għall-għajjnuna bil-karba li "m'għandhomx biex jgħixu."

L-aggravji tal-appellant huma tlieta:

- A. Li jirriżulta li l-istess appell quddiem l-Arbitru ma kienx *fuori terminu* stante li it-terminu ta' 30 ġurnata jibdew jgħoddu minn meta l-appellant ġie notifikat bid-deċiżjoni tad-Direttur u ma għaddewx 30 ġurnata minn meta ġie notifikat għal meta appella.
- B. Li l-Arbitru ma ddeċidix fil-limiti u konfini tad-deċiżjoni tad-Direttur fuq jekk effettivament il-kapital jeċċedi €14,000. Jgħid "... l-Arbitru wara li evidentement kien emmen lill-appellant, ħareġ mill-kappell fid-deċiżjoni tiegħu arguementi kompletament estranei għall-każ in diskussjoni" meta daħal fil-kwistjoni kif mhux ġust li persuna jisparpalja ġidu u wara jitlob l-għajjnuna tal-istat. U hawn l-Arbitru kien *ultra petita*.
- C. Li bla preġudizzju għas-suespost, il-kostatazzjonijiet tal-Arbitru li l-appellant sparpalja bla rażan u kellu tgawdija estrema kienet żbaljata għax l-appellant hu ġuvni u mar l-Awstralja tramite Kuala Lumpur biex jara l-familjari numerużi tiegħu hemm u xtara fond u nefaġ il-flus fih u llum hu persuna ta' 64 sena u marid.

Għaldaqstant talab li d-deċiżjoni tal-Arbitru tiġi revokata u l-appell tiegħu għall-Assistenza Medika tiġi milqugħa.

Id-Direttur Ġenerali tas-Sigurta' Soċjali wieġeb fit-12 ta' Mejju 2016 u laqa' it-talba fir-Rikors b'dana il-mod:-

1. Illi l-Appell ma għandux jindaħal fil-valutazzjoni tal-provi u l-eżercizzju tad-diskrezzjoni tat-Tribunal ħlief meta tali diskrezzjoni tkun eżercitata manifestament ħażin. U hawn

għamel elenku ta' ġurisprudenza f'dan is-sens¹ .

2. Illi skond l-artikolu 108(3) hu evidenti li l-appell kien tardiv u skond ġurisprudenza nostrana terminu hu ordni pubbliku li għandu jiġi rispettata u saret referenza għal kazistika ² .
3. Li d-deċiżjoni mhix *ultra petita* stante li fil-kostatazzjoni li jagħmel id-direttur skond il-liġi – Taqsima II, para.1(b) tal-Kap. 318, għandu jieħu in konsiderazzjoni wkoll il-kapital li ċaħħad lillu innifsu l-appellant u il-kummenti li għamel l-Arbitru allura kienu korretti.
4. Li l-Arbitru korrettement qal li ma hemmx provi konkreti li l-flus intefqu fuq bżonnijiet u saret referenza għal deċiżjoni oħra li hekk iddeċidiet, datata 19 ta' Mejju 2004 fil-ismijiet **Anthony Chetcuti et vs Direttur tas-Sigurta' Soċjali**.

Għaldaqstant intalab li d-deċiżjoni tal-Arbitru tiġi kkonfermata *in toto*.

Fatti fil-qosor.

- i. Fit-3 ta' Diċembru, 2013 ingħat deċiżjoni mill-Arbitru li biha ġie miċħud appell tal-appellant mid-deċiżjoni tad-Direttur li l-appellant ma kellux jibqa' jirċievi l-għajjnuna medika għaliex ma kienx sodisfatt li l-kapital tiegħu ma jeċċedix €14,000. Fid-deċiżjoni ngħad:

"Illi jirriżulta li l-appellant kien biegh xarabank għall-prezz ta' Eur83,720.93 fis-27 ta' Awissu, 2007. Illi huwa ppreżenta diversi riċevuti lid-Dipartiment tas-Sigurta Soċjali u komplissivament ġew aċċettati riċevuti fis-somma ta' Eur24,926.13.

Illi s-somma ta' Eur58,794.80 tirriżulta bħala l-kapital rimanenti u appartenenti lill-appellant sal-24

¹ **Avv. Dr. Louis Cassar Pullicino noe vs Angelo Xuereb noe** (Qorti tal-Appell (Sede Inferjuri) tal-20 ta' Frar, 2009), **Ruth Spiteri vs Emanuel Vella għan-nom u in rappresentanza tas-soċjeta' Raymonda Limited** (Qorti tal-Appell (Sede Inferjuri) datata 5 ta' Marzu, 2003), **Vella John Mary sive Jimmy pro et noe vs Bernard Hotel Limited** (Qorti tal-Appell (Sede Inferjuri) datata 17 ta' Ottubru, 2008), **Emanuel Genovese pro et noe vs Max Castagna** (Appell datata 23 ta' April, 2001) u deċiżjonijiet li jinstabu ppubblikati fil-Kollezzjoni ta' Deċiżjonijiet tal-Qrati Superjuri ta' Malta **Vol. XXIV, Pt. I, pġ. 104** u **Vol. XXXVII. Pt. I.56**.

² Li tinsab fil-Koleżż. Vol. **XXXVI, Pt.1, pġ. 204** u **Vol. XLIV, Pt.1, pġ. 421** u **Maria Schembri vs Kummissarju tal-Artijiet** (Qorti tal-Maġistrati (Għawdex) datata 8 ta' Frar, 2012).

ta' Jannar, 2012, liema ammont huwa in eċċess tal-kapital permess fis-somma ta' Eur14,000 b'Eur44,794.80

L-Arbitru wara li sema' u ra l-provi kollha miġjuba quddiemu huwa tal-fehma li d-deċiżjoni tad-Direttur hija ġusta u li timmerita konferma".

Mill-atti ma jirriżulta li dik id-deċiżjoni giet appellata.

- ii. F'Ottubru, 2014 l-appellant applika sabiex jingħata l-għajjnuna tal-Mard.
- iii. Permezz ta' avviż datat 4 ta' Marzu 2015, l-appellant gie nfurmat li l-applikazzjoni kienet giet miċhuda għaliex, *"id-Direttur mhux sodisfatt li l-kapital ma jeċċedix l-EUR14,000"*.

Konsiderazzjoni.

A. L-ewwel aggravju hu li l-appell quddiem l-Arbitru ma kienx *fuori termine*. L-artikolu 108, sub-artikolu (3) tal-Kap. 218 tal-Liġijiet ta' Malta jispeċifika:

"108. (3) Bla ħsara għad-disposizzjonijiet tas-subartikolu (1), appell minn deċiżjoni tad-Direttur mogħtija taħt il-proviso li hemm mal-artikolu 35 u taħt l-artikoli 58 u 106 jista' jsir lill-Arbitru bil-miktub fi żmien tletin ġurnata mid-data li fiha d-Direttur jikkomunika d-deċiżjoni tiegħu bil-miktub lir-rikorrent jew lill-benefiċjarju skont il-każ."

Ma saret l-ebda prova tad-data meta d-deċiżjoni tad-Direttur giet komunikata lill-appellant. Prova li kellha ssir mill-appellat jekk ried li jirnexxi fl-eċċezzjoni li l-appell quddiem l-Arbitru sar *fuori termine*. Inltre, l-appellant ippreżenta l-original tal-avviż li rċieva³ fejn fuqu hemm it-timbru tal-Maltapost bid-data tad-9.3.2015 u li evidentement hi d-data li fiha gie mpostat l-avviż. Jekk għall-grazzja tal-argument jiġi aċċettat li n-notifika saret fid-9 ta' Marzu 2015, peress li l-uffiċċju tal-Arbitru rċieva l-appell fit-8 ta' April 2015 (ara timbru aħmar fuq l-ittra li permezz tagħha l-appellant appella quddiem l-Arbitru), allura jkun ifisser li l-appell sar fit-terminu kontemplat mil-liġi.

B. Dwar it-tieni aggravju, l-appellant isostni,

³ A fol. 18 tal-proċess.

"... l-Arbitru wara li evidentement kien emmen lill-appellant, ħareġ mill-kappell fid-deċiżjoni tiegħu argumenti kompletament estranei għall-każ in diskussjoni".

Fil-ewwel lok dan m'huwiex korrett għaliex l-Arbitru m'emmnitx lill-appellant, tant li fid-deċiżjoni jingħad li:

"Ma ngiebet l-ebda prova konkreta ta' kif l-Appellant iddispona mill-flus f'kontijiet bankarji fuq medda ta' ħames snin u ma hemm l-ebda prova konvinċenti li tista' fuq bażi ta' probabilita' tikkonvinċi lill-Arbitru moralment illi tali flus intefqu fuq bżonnijiet".

Fil-kumplement ta' dan l-aggravju l-appellant argumenta li l-Arbitru ddeċidiet *ultra petita* meta daħlet fil-kwistjoni li l-appellant sparpalja l-flus li kellu. Minn naħa l-oħra l-appellant laqa' billi qal li dan ma kienx *ultra petita* minħabba li l-istess Taqsima fil-Kapitolu 318 tipprovdi għal dan meta jiġu esklużi dak li l-istess benefiċjarju ikun ċaħħad lilu innifsu minnu. F'dan ir-rigward l-appellant qed jirreferi għall-*proviso* fit-Taqsima II tat-Tieni Skeda li jipprovdi:

"Izda kull proprjetà jew dħul li għandhom ikunu kalkolati għall-finijiet ta' din it-Taqsima skont id-dispożizzjonijiet ta' qabel ta' dan il-paragrafu għandhom jinkludu kull proprjetà jew dħul li xi membru tal-familja kif hawn qabel imsemmi f'din it-Taqsima kien **direttament jew indirettament ċaħħad lilu nnifsu minnhom sabiex ikollu jedd għal Għajjnuna għal Mard jew sabiex ikollu jedd għal rata aktar vantaġġuża:...**"

Dan il-*proviso* qed tirreferi għall-każijiet li wieħed juża bl-intenzjoni qarrieqa ħalli jidhol f'xi skeda ta' benefiċċju – hekk per eżempju li jagħmel donazzjoni tal-flus rejali jew finta lit-tfal li ma jgħixux miegħu biex ma jidhirx li effettivament għandu kapital li ma jibbenefikax minnha b'benefiċċji. Fil-każ odjern, l-istess Tribunal ma qalx li l-appellant ċaħħad lilu nnifsu minn kapital sabiex ikollu l-jedd għall-għajjnuna tal-mard. It-Tribunal ikkummenta fis-sens li moralment mhux sewwa li wieħed iberbaq flusu f'kapricċi u wara jithallas mit-taxxa ta' dawk li kienu bilgħaqal. Hu fatt għall-għoti tal-għajjnuna tal-mard, il-liġi ma tagħmilx distinzjoni bejn min hu bil-għaqal u jieħu ħsieb il-flus u min min-naħa l-oħra jberbaq flusu u minħabba f'hekk jiġi fil-bżonn. Għalhekk fil-fehma tal-qorti l-kumment tal-Arbitru li, "*L-assistenza soċjali hi sistema ntiza għal min hu verament fil-bżonn u mhux għal persuni illi għandhom patrimonju li minnu jistgħu jgħixu kommodament izda li jidhrilhom jistgħu jisparpaljawh bla rażan sabiex wara t-tgawdija estrema iduru fuq l-istat għall-għajjnuna bil-karba li 'm'għandhomx biex igħixu"*, m'hijiex riflessa fil-liġi. F'kull każ pero' hu evidenti li l-Arbitru għamlet dan ir-raġunament *in subsidium*, tant hu hekk li għamlitu wara li qalet, "(b) Li kieku

l-Arbitru kellu jaċċetta l-ispjegazzjoni tal-Appellant u l-Avukat tiegħu illi l-flus kollha ġew uttilizzati għal safar,.....". Pero' min dak li ngħad f'paragrafu (a) hu ċar li l-Arbitru kkonkludiet li l-appellant ma kienx ta prova konkreta ta' kif iddispona mill-flus biex gie f'sitwazzjoni fejn ma kellux kapital ta' iktar minn €14,000.

C.L-añhar aggravju tal-appellant hi li l-kostatazzjoni tat-Tribunal ma kinitx korretta għax l-appellant mhux sparpalja flusu iżda nefaġ il-flus fil-ħajja ta' kuljum, joħroġ mal-ħbieb, isiefer darba fis-sena, xtara appartament u għamel spejjeż fih. Qal ukoll li kien hemm darba meta siefer l-Awstralja biex jara lil xi qrafa li jgħixu hemm.

Fid-deċiżjoni l-Arbitru qalet:

"(a) Ma ngābet l-ebda prova konkreta ta' kif l-appellant iddispona mill-flus f'kontijiet bankarji fuq medda ta' ħames snin".

Il-qorti tfakkar li hemm id-deċiżjoni tat-3 ta' Diċembru, 2013 li tgħid li sal-24 ta' Jannar 2012 l-appellant kellu kapital ta' **€44,794.80**. Deciżjoni li hi ġudikat u li għalhekk din il-qorti ma tistax tiskarta. Il-proċeduri preżenti ma jistgħux iservu sabiex jiġi mistħarreġ dak deciż fit-3 ta' Diċembru, 2013. Dak seta' jsir f'appell li ma jirrizultax li sar. Mela sabiex l-appellant jirnexxi fl-appell tiegħu quddiem l-Arbitru, kellu jagħti prova li mill-24 ta' Jannar 2012 sakemm fit-3 ta' Ottubru 2014 ippreżenta l-applikazzjoni għall-għajjnuna tal-mard, kien nefaġ minn dak il-kapital is-somma ta' **€30,795 (€44,794.80 - €14,000)**. Prova li ma saritx. Kull m'għamel l-appellant hu li ppreżenta *statement of account* ta' kont bankarju fejn hemm diversi *withdrawals* ta' flus, mingħajr ma ta prova li nefaġ il-flus. Fil-fatt mill-atti jidher li kull ma qal l-appellant hu li jħobb isiefer u li ħallas l-arretrati ta' bolol. L-uniċi riċevuti li ppreżenta huma relatati ma' ħlas ta' bolol, iżda l-pagamenti saru kollha qabel is-sena 2012. L-appellant lanqas ma ta dettalji tad-dati meta siefer wara l-24 ta' Jannar, 2012, fejn mar u x'nefaġ f'kull safra. Lanqas ma ppreżenta riċevuti. Il-qorti żżid li mill-*istatement of account* li ppreżenta l-appellant, bejn l-24 ta' Jannar 2012 sal-bidu ta' Ottubru, 2014 jirrizulta li kien hemm *withdrawals* b'total ta' ċirka €29,000. Pero' jirrizulta wkoll li f'dan il-kont kull erba' ġimgħat kienet qegħda tiġi depożitata l-pensjoni kif ukoll fid-29 ta' Marzu, 2012 kienet depożitata s-somma ta' €5,062.44 wara bejgħ ta' *bonds* kif ukoll fl-20 ta' Settembru, 2012 kienet depożitata s-somma ta' €2,584.39 mill-begħ ta' ishma. Għalhekk hu evidenti li l-*withdrawals*

m'humiex prova li l-appellant nefaġ il-kapital li ssemma fid-deċiżjoni tal-Arbitru tat-3 ta' Diċembru, 2013, iżda kienu flus li l-appellant irtira mill-kont wara li kien għamel l-imsemmija depożiti. B'hekk a bażi tal-provi li tressqu, il-qorti ma tistax tikkonkludi li d-deċiżjoni tad-Direttur kienet manifestament żbaljata.

Għal dawn il-motivi filwaqt li tiddikjara li l-ewwel u t-tieni aggravji huma ġustifikati sa fejn kompatibbli ma' dak li ngħad hawn fuq, tiċhad it-tielet aggravju u konsegwentement tiċhad l-appell. Spejjeż a karigu tal-appellant⁴.

Anthony Ellul.

⁴ Il-qorti hi tal-fehma li l-appellant għandu jagħmel tajjeb għall-ispejjeż kollha, irrispettivament minn dak deċiż dwar l-ewwel u t-tieni aggravju, għar-raġuni li giet miċhuda t-talba tal-appellant għar-revoka tad-deċiżjoni tal-Arbitru.